

Lokal Undervisnings- Plan

**Social- og
sundhedsassistentuddannelsen
gældende fra august 2025, revideret
oktober 2025**

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	3
1.1 Formål med lokal undervisningsplan (LUP)	3
1.2 Opbygning af social- og sundhedsassistentuddannelsen	3
1.3 Modellen/skabelonen	4
2. Mål for undervisningen - læringsmål	5
2.1 Formål med social- og sundhedsassistentuddannelsen	5
2.2 Uddannelsesspecifikke fag	5
2.3 De valgfrie uddannelsesspecifikke fag (VUF)	5
2.4 Valgfag	6
2.5 Påbygning	6
3. Evaluering og bedømmelse	6
3.1 Bedømmelsesplanen	7
3.2 Udstedelse af skolebevis	7
3.3 Støtte under uddannelsen	7
3.4 Prøver	8
3.3.1 Særligt for: Farmakologi og medicin håndtering	12
3.3.2 Særligt for: Engelsk	12
3.3.3 Særligt for: Dansk	12
3.3.4 Særligt for: Naturfag	12
3.3.5 Særligt for: Afsluttende prøve for social- og sundhedsassistentuddannelsen	12
4. Indhold i undervisningen	13
4.1 Pædagogiske og didaktiske overvejelser	13
4.2 Differentiering	14
4.3 Temaer i skoleperioderne	15
4.3.1 Skoleperiode 1: Mødet med borgeren i "Det nære sundhedsvæsen"	15
4.3.2 Skoleperiode 2 og 3: Borgerne i primær sundhedstjeneste	15
4.3.3 Skoleperiode 4: Mødet med borgeren/patienten med psykisk lidelse	15
4.3.4 Skoleperiode 5: Sammenhæng i borger-patientforløb	16
4.3.5 Skoleperiode 6: Mødet med borgeren	16
4.3.6 Skoleperiode 7: Den kompetente social- og sundhedsassistent. Fejl! Bogmærke er ikke defineret.	
Bilagssamling	17
Bilag 1: Mål - Mødet med borgeren og patienten	17
Bilag 2: Mål - Det sammenhængende borger- og patientforløb (avanceret)	18
Bilag 3: Mål - Det sammenhængende borger- og patientforløb (ekspert)	19
Bilag 4: Mål - Kvalitet og udvikling (avanceret)	20
Bilag 5: Mål - Somatisk sygdom og sygepleje (avanceret)	21
Bilag 6: Mål - Somatisk sygdom og sygepleje (ekspert)	22
Bilag 7: Mål - Psykisk sygdom og sygepleje (avanceret)	23
Bilag 8: Mål - Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering (avanceret)	24
Bilag 9: Mål - Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering (ekspert)	25
Bilag 10: Mål - Farmakologi og medicin håndtering (avanceret)	26
Bilag 11: Mål - Generhvervelse af førstehjælp på erhvervsuddannelserne	27
Bilag 12: Mål - Afsluttende kompetencemål for social- og sundhedsassistentuddannelsen	27

Social- og sundhedsassistent uddannelsen har følgende kompetencemål:	27
Bilag 13: Mål - Dansk (C-niveau)	29
De prioriterede mål for faget - dansk	30
Bilag 14: Mål - Naturfag (C-niveau)	32
Indhold naturfag:	32
Bilag 15: Mål - Engelsk (C-niveau)	33
De væsentlige mål	34
Bilag 16: Mål - Engelsk (D-niveau)	35
De væsentlige mål	36
Bilag 17: Mål - engelsk (E-niveau)	37
De væsentlige mål	38

1. Introduktion

1.1 Formål med lokal undervisningsplan (LUP)

Med den nye model for LUP har der været et ønske om at skabe en forenklet LUP. Den henvender sig primært til undervisere på skolen og den skal primært beskrive mål og indhold i undervisningen og den skal beskrive hvordan eleverne bedømmes og evalueres.

LUP'en bliver til i et samarbejde mellem skolens Lokale uddannelsesudvalg (LUU), skolens ledelse og de respektive undervisere.

1.2 Opbygning af social- og sundhedsassistentuddannelsen

Uddannelsen er en vekseluddannelse. Undervisningen i hovedforløbet opdeles i mindst fire skoleperioder og tre oplæringsperioder. Skoleundervisningen varer 48 uger for elever under 25 år og 43 uger for elever over 25 år. Oplæringsuddannelsen i social- og sundhedsassistentuddannelsen har en varighed på 98 uger og er opdelt i tre oplæringsperioder.

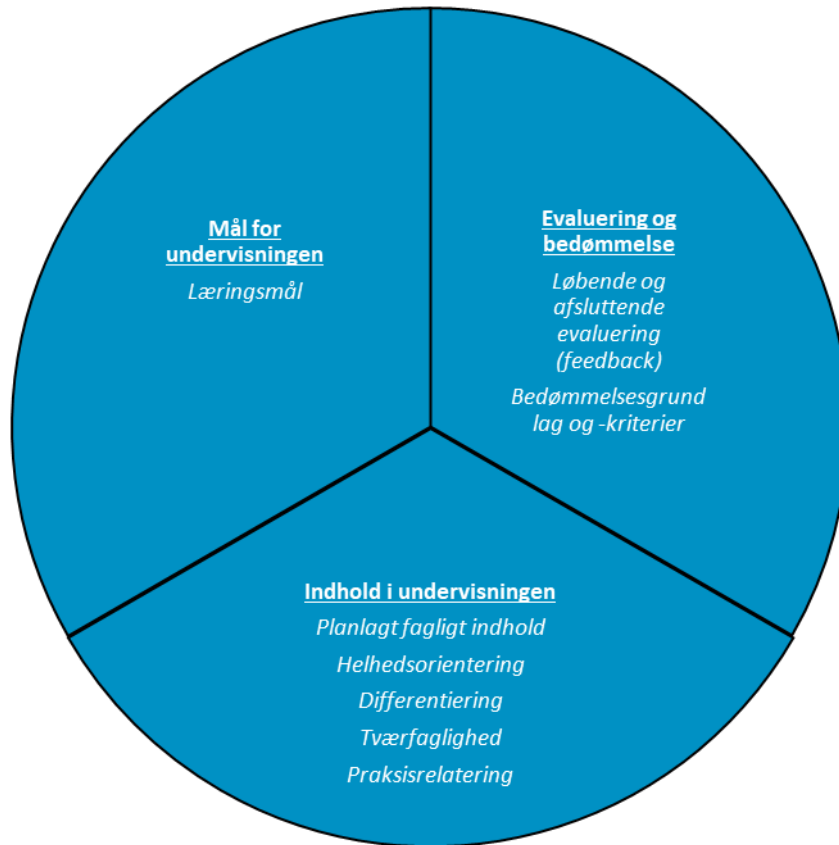
Første oplæringssted "sygepleje, sundhedsfremme og rehabilitering i det nære sundhedsvæsen" varer ca. 40 uger. Oplæringsperioden opdeles således, at eleven kommer både på plejecenter og i hjemmeplejen.

Andet oplæringssted "psykiatrisk sygepleje og rehabilitering i det sammenhængende sundhedsvæsen" varer ca. 18 uger. Nogle af eleverne, på et hold, kommer i den regionale psykiatri, mens andre elever har deres oplæringssted i enten den kommunale socialpsykiatri eller i en kombination af den kommunale socialpsykiatri og demens/misbrugsområdet.

Tredje oplæringssted "somatisk sygepleje og rehabilitering i det sammenhængende sundhedsvæsen" varer ca. 40 uger. Denne oplæringsperiode afvikles med i alt ca. 28 uger i kommunalt regi og 12 uger i regionalt sygehusregi, hvoraf to uger tilrettelægges som tematiseret læringsforløb, med fokus på overgang i patient/borgerens forløb.

1.3 Modellen/skabelonen

Den lokale undervisningsplan (LUP) bygges op over følgende skabelon:

Modellens enkelte delelementer gennemgås i de efterfølgende afsnit.

2. Mål for undervisningen - læringsmål

2.1 Formål med social- og sundhedsassistentuddannelsen

Erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent har som overordnet formål, at eleverne gennem skoleundervisning og oplæring opnår viden og færdigheder inden for det overordnede kompetenceområde, som er professionel helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering i samarbejde med borgere og patienter med grundlæggende behov i et tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i det nære og det sammenhængende sundhedsvæsen.

Uddannelsen afsluttes med specialet social- og sundhedsassistent, niveau 4 i den danske kvalifikationsramme for livslang læring.

2.2 Uddannelsesspecifikke fag

De uddannelsesspecifikke fag, herunder de valgfrie uddannelsesspecifikke fag, er særlige for social- og sundhedsassistentuddannelsen. De uddannelsesspecifikke fag er obligatoriske. Udvalgte uddannelsesspecifikke fag kan af eleven vælges på et valgfrit højere niveau (ekspert) end det obligatoriske niveau (avanceret). Eleven kan vælge et eller flere fag på højere niveau. Valg af niveau kan gøres i samråd med faglæreren.

De uddannelsesspecifikke fag er:

- Mødet med borgeren og patienten (avanceret niveau), 5 uger
- Det sammenhængende borger- og patientforløb (avanceret og ekspert niveau), 3 uger
- Kvalitet og udvikling (avanceret niveau), 3 uger
- Somatisk sygdom og sygepleje (avanceret og ekspert niveau), 7,3 uger
- Farmakologi og medicin håndtering (avanceret niveau), 3 uger
- Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering (avanceret og ekspert niveau), 6 uger
- Psykisk sygdom og sygepleje (avanceret niveau), 6 ½ uger
- Generhvervelse af førstehjælp på erhvervsuddannelser, 0,2 uge

2.3 De valgfrie uddannelsesspecifikke fag (VUF)

De valgfrie uddannelsesspecifikke fag tilrettelægges, så eleven har mulighed for at fordybe sig i fagligt afgrænsede områder, der har særlig bevågenhed inden for social- og sundhedsassistentens jobområde. De valgfrie uddannelsesspecifikke fag udgør 3 uger til sammen for standardforløb for elever under 25 år (EUD), og 2 uger for elever over 25 år (EUV).

De valgfrie uddannelsesspecifikke fag, der kan udbydes er:

- Social- og sundhedsassistenten som teamleder, 1 uge
- Netværk og samskabelse med udsatte grupper, 2 uger

- Borgerens behov for akut socialpsykiatrisk indsats, 1 uge
- Smertelindring ved fysisk og/eller psykisk lidelse, 2 uger
- Social- og sundhedsassistentens rolle ved indlæggelse af borger med demens, 1 uge
- Borgeren med fysisk og/ eller psykisk handicap, 2 uger
- Sygeplejefaglig fordybelse og faglig udvikling, 2 uger
- Social- og sundhedsassistentens opgaver i forhold til livets afslutning, 1 uge

Skolen beslutter hvilke fag der udbydes¹.

2.4 Valgfag

Valgfagene på social- og sundhedsassistentuddannelsen udgør 3 uger for elever under 25 år (EUD) og 2 uger for elever over 25 år (EUV). Se valgfags- og valgfri uddannelsesspecifikke fags kataloger på skolens hjemmeside². Skolen beslutter, hvilke valgfag der udbydes.

2.5 Påbygning

Ansættende myndighed kan, indgå en aftale med skolen om erhvervsrettet påbygning. Dette betyder, at eleven skal gennemføre indtil fire uger af oplæringen på skolen. Den ekstra undervisning skal vælges blandt de valgfrie uddannelsesspecifikke fag (se afsnit om dette). Aftale om erhvervsrettet påbygning skal fremgå af uddannelsesaftalen.

3. Evaluering og bedømmelse

Bedømmelsesplanen har til mål at sikre, at SOSU Nykøbing F. lever op til krav for løbende og afsluttende bedømmelse af elevens udvikling og standpunkt³.

Skolebedømmelsen skal medvirke til:

- at klarlægge elevens viden om eget niveau
- at udpege områder, som kræver forstærket indsats
- at inspirere eleven til yderligere læring.

Bedømmelsesplanen er en del af SOSU Nykøbing Falsters kvalitetssikring. På SOSU Nykøbing Falster opfatter vi feedback, evaluering og bedømmelse som et praktisk og konstruktivt redskab til at vurdere den enkelte elevs udvikling.

Der gennemføres løbende evaluering af elevens personlige kompetencer. På social- og sundhedsassistentuddannelsen bliver eleven bedømt ved:

- Feedback i undervisningen som eksempelvis lærer- til elevfeedback eller elev- til elevfeedback
- Vejledende standpunktsbedømmelser

¹ [01.08.2025 UO for social- og sundhedsassistent.pdf](#)

² <https://www.sosunyk.dk/allerede-elev/valgfag/>

³ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

- Afsluttende standpunktsbedømmelse (standpunktskarakterer)
- Prøver

Formålet med den løbende feedback er, at eleven kan reflektere over, hvad eleven har lært, og hvad eleven mangler at lære i forhold til uddannelsens mål. Den løbende feedback finder sted i undervisningen.

Både de vejledende og de endelige standpunktsbedømmelser samt prøver gives efter 7-trinsskalaen. Valgfag og valgfrieuddannelsesspecifikke fag bedømmes bestået/ikke bestået.

3.1 Bedømmelsesplanen

Skoleperiode 1: Ingen bedømmelse

Skoleperiode 2: Ingen bedømmelse

Skoleperiode 3: Vejledende standpunkt i igangværende fag.

Skoleperiode 4: Standpunktskarakterer og prøve i engelsk, farmakologi og medicin håndtering. Vejledende standpunkt i øvrige fag.

Skoleperiode 5: Standpunktskarakterer og prøve i dansk og naturfag. Afsluttende standpunktskarakterer i øvrige uddannelsesspecifikke fag.

Skoleperiode 6: Afsluttende prøve.

3.2 Udstedelse af skolebevis

Skolen udsteder beviser for gennemført uddannelser, hvis eleven har bestået alle oplærings- og skoleperioder. For at skolen kan udstede skolebevis til eleven kræves det at:

- Eleven skal have bestået de uddannelsesspecifikke fag.
- Eleven har bestået prøver i alle grundfag og i det uddannelsesspecifikke fag farmakologi og medicin håndtering⁴.
- Eleven har bestået den afsluttende prøve.

En elev kan normalt højst deltage i samme skoleperiode to gange.

3.3 Støtte under uddannelsen

Inden for de første 14 dage af uddannelsen holder uddannelseskonsulenten en samtale. Formålet med den er at lave en yderligere afdækning af de formelle /læringsmæssige kompetencer. Ved samtalen udarbejdes den endelige realkompetencevurdering (RKV) i samarbejde med ansøger. Kompetenceafklaringen indebærer udarbejdelse af elevens personlige uddannelsesplan der indeholder niveau for grundfag, evt. godskrivning samt særlige behov.

Gennem uddannelsesforløbet tilbydes eleven vejledning, der har til formål at sikre elevens fastholdelse og gennemførelse af uddannelsen. Eleven får tildelt en kontaktlærer, som

⁴ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

støtter og vejleder eleven gennem hele sin uddannelse. I skoleperioderne gennemføres vejledningen af uddannelseskonsulenter og af kontaktlærerne ved behov.

Kontaktlærerens opgaver er blandt andet at:

- Støtte eleven i sin læring, både fagligt og personligt, og hjælpe eleven med at formulere faglige og personlige mål for skoleperioderne.
- Holde øje med elevens fravær og tage initiativ til en samtale, hvis fraværet bliver for højt.
- Hjælpe eleven med at få yderligere støtte, hvis eleven har brug for det.

Frafaldstruede elever indkaldes til samtale med kontaktlærer og uddannelseskonsulent, arbejdsgiver orienteres. Hvis eleven er under 25 år vil Ungdommens Uddannelsesvejledning blive orienteret eller inddraget. Hvis eleven er under 18 år skal forældre/værge orienteres.

Skolens uddannelseskonsulenter vejleder elever med behov for specialpædagogisk støtte (SPS), samt formidler specialpædagogisk støtte. SPS kan fx være; Støtte i klassen, individuel støtte eller støtte ifm. prøver.

3.4 Prøver

Der er prøve i faget "Farmakologi og medicin håndtering", "Dansk", "Naturfag", evt. "Engelsk" og "Den afsluttende prøve", samt alle prøver bedømmes efter 7-trinsskalaen. De øvrige uddannelsesspecifikke fag afsluttes med en endelig standpunktsbedømmelse og eleven bedømmes efter 7-trinsskalaen.

Prøverne skal lægge op til aktiv deltagelse fra elevens side, og indeholde indlæg fra eleven og dialog mellem elev og eksaminator samt evt. uddybende spørgsmål fra censor.

Hvis der opstår mistanke om, at eleven ikke selv har produceret en opgave eller at eleven på anden måde uretmæssigt har skaffet sig hjælp eller ydet hjælp kontaktes uddannelseschefen. Eleven kan i sådanne tilfælde bortvises fra SOSU Nykøbing F. i kortere eller længere tid. Ved prøver med forberedelsestid må eleven ikke gøre brug af uretmæssig hjælp. PC og mobiltelefon må ikke bruges til snyd. Dvs. at eleven ikke må kontakte andre personer i forberedelsen og gøre brug af andres analyser af den ukendte tekst. Snyd kan medføre bortvisning.

I fag hvor der indgår skriftlige opgaver, tæller opgaven ikke med i vurderingen af prøven, men danner udgangspunkt for eksaminationen.

Elever, der ikke afleverer skriftlige opgaver i relation til en prøve til den aftalte tid, samt elever, der udebliver fra eller kommer for sent til en prøve tildes normalt laveste karakter i den gældende karakterskala, efterfølgende prøveforsøg vil dermed være omprøve.

For elever med særlige behov kan en prøve udvides med 5-15 min. Særlige behov kan være læse- og skrivevanskeligheder eller at eleven har dansk som 2. sprog. Forlænget tid skal aftales inden prøveplanen udarbejdes, med skolens uddannelseskonsulent tilknyttet SSA-uddannelsen. Uddannelseskonsulenter vejleder elever med behov for

specialpædagogisk støtte eller særlige vilkår til prøver og eksamener, samt formidler specialpædagogisk støtte og henviser til kurser på andre relevante institutioner. Elever med særlige forudsætninger, der er anerkendt til specialpædagogisk støtte, skal have de fastlagte prøver tilpasset, så de imødekommer elevens forudsætninger.

For SSA elever gælder det at, de elever der ikke har opnået mindst karakteren 02 i forbindelse med en prøve eller standpunktsbedømmelse i et fag, der kræves bestået, eller ikke har opnået standpunktsbedømmelsen "Godkendt" i et oplæringsforløb, skal tilbydes et nyt fastsat skole- eller oplæringsforløb og eleven vurderes derefter på ny. Elever, der ved vejledende standpunktsbedømmelse i en skole- eller oplæringsperiode ikke har nået målene, har ret til og skal normalt tilbydes yderligere skole- eller oplæringsperiode. Elever der ikke opnår mindst karakteren 02 i den afsluttende prøve, tilbydes omprøve på baggrund af nyt udarbejdet projekt.

Bliver en elev syg eller af anden grund uforskyldt forhindret i at gennemføre en prøve, tilrettelægger skolen en ny prøve. Tidspunkt for sygeprøve fastsættes af skolen. Ved sygefravær i forbindelse med prøve kan skolen forlange, at eleven afleverer en lægeerklæring. En elev kan deltage i samme prøve to gange ifølge prøvebekendtgørelsen⁵.

Ved prøver, hvor der indgår lodtrukne "tekster", skal den sidste elev minimum have fire opgaver at vælge mellem. Hver "tekst" må højst gå igen tre gange. I forberedelsen må eleven medbringe, undervisningsmateriale, egne noter, dokumentationer m.v. Eleven må ikke have adgang til kommunikation med andre.

Eksaminator er en relevant underviser på SOSU Nykøbing F. Det tilstræbes at eksaminator er underviseren i faget.

Censor er en fagperson fra praksis eller en underviser fra en anden skole, med kendskab til social- og sundhedsassistentuddannelsens mål og social- og sundhedsassistenters ansvars og kompetenceområde.

Ved alle prøverne bedømmes eleven efter 7- trins skalaen. Bedømmelseskriterierne for samtlige fag findes på skolens hjemmeside⁶.

Målene samt de væsentligste mål eller de vægtede mål for de enkelte fag kan ses i bilagene. I nedenstående tabel fremgår en samlet oversigt over prøvernes form, eksaminationsgrundlag, varigheden for prøven m.m.

⁵ [Erhvervsrettet eksamensbekendtgørelse \(retsinformation.dk\)](http://Erhvervsrettet_eksamensbekendtgørelse_(retsinformation.dk))

⁶ www.sosunyk.dk

Oversigt over prøverne på SSA uddannelsen

	Farmakologi og medicin håndtering	Dansk	Naturfag	Engelsk	Afsluttende prøve
Prøvens form	Prøven er mundtlig og individuel og tager udgangspunkt i elevens skriftlige opgave.	Prøven er mundtlig og individuel. Prøveform B ⁷ . Eksaminationen er todelt. Del 1: Den ukendte tekst, ekstemporalteksten. Del 2: Den selvskrevne tekst i elevens præsentationsportfolio.	Prøven er mundtlig og individuel. Prøveform B ⁸ . Eksaminationen er todelt. Del 1: Casen med de elevudarbejdede dispositioner. Del 2: Den lodtrukne opgave.	Prøven er mundtlig og individuel. Prøveform B ⁹ . Prøven aflægges på engelsk. Eksaminationen er todelt: Del 1: Det selvvalgte emne. Del 2: Den ukendt opgave.	Prøven er mundtlig og tager afsæt i elevens skriftlige opgave.
Eksaminationsgrundlag	Elevens skriftlige opgave	Elevens præsentation af sine tekster i præsentationsportfolioen samt Elevens besvarelse af ekstemporalteksten. Det skal tilstræbes at eksaminationstiden fordeles ligeligt på de to dele.	Elevens to dispositioner, samt elevens besvarelse af den lodtrukne opgave. Det skal tilstræbes at eksaminationstiden fordeles ligeligt på de to dele.	Elevens synopsis og præsentationsmateriale i forhold til det selvvalgte emne, samt den lodtrukne opgave.	Elevens skriftlige opgave.
Varighed for prøve	Den mundtlige eksamination inkl. votering og tilbagemelding er 30 min.	Eleven har 60 min. forberedelse. Den mundtlige eksamination inkl. votering og tilbagemelding er 30 min.	Eleven har 30 min. forberedelse. Den mundtlige eksamination inkl. votering og tilbagemelding er 30 min.	Eleven har 60 min. forberedelse. Den mundtlige eksamination inkl. votering og tilbagemelding er 30 min.	Den mundtlige eksamination inkl. votering og tilbagemelding er 30 min.
Prøvens begyndelse	Prøven starter ved den mundtlige eksamination.	Prøven starter med, at eleven trækker en ukendt	Prøven starter, når casen trækkes. Trækning af	Prøven starter med, at eleven trækker en ukendt	Prøven starter ved den mundtlige eksamination.

⁷ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

⁸ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

⁹ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

		opgave en time før den mundtlige eksamination.	casen tilstræbes lagt ugen før eksaminationen ifm. undervisningen.	opgave en time før den mundtlige eksamination.	
Bedømmelsesgrundlag	Eleven bedømmes på baggrund af den mundtlige præstation. Alle mål skal indgå i bedømmelsen. Den skriftlige opgave indgår ikke i karaktergivningen.	Eleven bedømmes på baggrund af den mundtlige præstation. Eleven bedømmes i forhold til prioriterede mål for faget. De skriftlige opgaver indgår ikke i karaktergivningen.	Obligatoriske afleveringer i faget skal godkendes af underviseren, for at eleven kan deltage i prøven for faget. Eleven udarbejder to udvidede dispositioner for to udvalgte problemstillinger fra casen. Alle mål indgår i bedømmelsen, dog med vægtning i relation til emnet. Eleven bedømmes på baggrund af den mundtlige præstation. De skriftlige opgaver indgår ikke i karaktergivningen.	Obligatoriske afleveringer i faget skal godkendes af underviseren, for at eleven kan deltage i prøven for faget. Eleven bedømmes i forhold til prioriterede mål for faget. Eleven bedømmes på baggrund af den mundtlige præstation. Den skriftlige opgave indgår ikke i karaktergivningen.	Bedømmelsen sker alene på grundlag af den mundtlige præstation ved prøven. Alle mål skal indgå i bedømmelsen. Den skriftlige opgave indgår ikke i karaktergivningen.
Medbringes af eleven	Den udarbejdede disposition. Den skriftlige opgave. Bøger PC Noter	Præsentationsportfolio Egne tekster PC Bøger Noter	To dispositioner Relevante forsøgsmaterialer Bøger Lommeregner PC Noter	Synopsis Præsentationsmaterialet PC Bøger Noter	Disposition Egen projektopgave Relevant materiale PC Bøger Noter

3.3.1 Særligt for: Farmakologi og medicin håndtering

Eleven afleverer en skriftlig opgave i skoleperiode 4. Opgaven stilles af skolen og er baseret på en case udarbejdet af eleven i oplæringen. Opgaven afleveres inden for en tidsfrist fastsat af skolen. Eleven udarbejder en disposition som oplæg til prøven. Den skriftlige opgave skal medtænkes i denne disposition.

3.3.2 Særligt for: Engelsk

Det selvvalgte emne indgår i undervisningen. Emnets indhold tager udgangspunkt i elevens uddannelse og bestemmes i samråd mellem eleven og underviseren.

Den ukendte opgave er udarbejdet af skolen ud fra det udvidede tekstbegreb.

3.3.3 Særligt for: Dansk

I prøven indgår elevens præsentationsportfolio med minimum to tekster. Det vil sige, at eleven før eksamen har produceret to tekster til sin præsentationsportfolio, men til selve eksamen behøver eleven blot at inddrage den ene i eksaminationen. Senest 15 dage før prøven skal eleven meddele skriftligt til sin underviser, hvilke tekster der indgår i elevens præsentationsportfolio.

3.3.4 Særligt for: Naturfag

Prøven er todelt. Del 1: Første del af prøven tager sit udgangspunkt i en erhvervsfaglig case med 3-4 centrale naturfaglige problemstillinger, casen trækkes i sidste del af undervisningen. Samtidigt hermed trækker eleven et nummer der henviser til den ukendte opgave. Del 2: Anden del af prøven foregår på selve prøvedagen. Eleven får udleveret den ukendte opgave, der er en kort opgave, der kan indeholde lidt tekst, figurer, modeller m.m. Efter trækning af del 2, meddeler censor, hvilken disposition (del 1) eleven skal fremlægge i forbindelse med eksaminationen.

3.3.5 Særligt for: Afsluttende prøve for social- og sundhedsassistentuddannelsen

Den afsluttende prøve tager udgangspunkt i et projekt, der er udarbejdet af eleven. Kompetencemål for hovedforløbet fremgår af Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent¹⁰.

Projektets omfang

Senest en uger før eksamen afleverer eleven et projekt udarbejdet individuelt eller i gruppe. En gruppe kan højst bestå af tre elever. Projektet som har et omfang af: En elev: 4-8 sider, to elever: 6-10 sider og tre elever: 8-12 sider. Projektet skal udarbejdes efter skolens tekniske retningslinjer¹¹.

"Prøven har en varighed på i alt 30 minutter, der fordeler sig på et oplæg på 5-10 minutter, en dialog på 15-20 minutter og votering på 5 minutter. Prøven kan aflægges som gruppeprøve med op til tre elever. Det er en forudsætning for deltagelse i gruppeprøven, at eleverne har udarbejdet projektopgaven sammen. Gruppeprøven bedømmes individuelt med individuel karaktergivning. Varigheden af gruppeprøven fastsættes efter antallet af

¹⁰ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

¹¹ <https://www.sosunyk.dk/media/nqhmkkpt/tekniske-retningslinjer-godkendt-01-05-23.pdf>

elever. Ved to elever varer prøven 60 minutter, der fordeler sig på to oplæg af 5-10 minutter, en dialog på 30-40 minutter og votering på 10 minutter. Ved tre elever varer prøven 90 minutter, der fordeler sig på tre oplæg af 5-10 minutter, en dialog på 45-60 minutter og votering på 15 minutter. Den mundtlige prøve tager udgangspunkt i en disposition for elevens mundtlige oplæg, som tager afsæt i elevens projektopgave.¹²”

4. Indhold i undervisningen

Undervisningen planlægges overvejende i helhedsorienterede, tværfaglige og praksisnære temaer. Social- og sundhedsassistentuddannelsen tilrettelægges i en vekselvirkning mellem skole og oplæringsperioder. I tilrettelæggelsen af uddannelsen anvendes forskellige didaktiske metoder for at fremme elevernes læring. Vekselvirkningen giver eleven mulighed for at gøre konkrete faglige og praktiske erfaringer, reflektere over disse samt at arbejde med teori og medtænke dette i konkret praksis.

Den enkelte elev skal opleve sammenhængen mellem skole- og oplæringsperioder, som meningsfuld og de forskellige dele skal gensidigt supplere og understøtte hinanden. I skole- og oplæringsperioder drøftes uddannelsens kerneområder, dilemmaer og modsætninger, med henblik på at eleverne opnår en evne til at reflektere over uddannelsens indhold, lære at agere i modsætninger og at håndtere valgsituationer og derigennem opbygge en faglig identitet som social- og sundhedsassistent.

4.1 Pædagogiske og didaktiske overvejelser

Det tilstræbes at den enkelte elevs forudsætninger er udgangspunkt for elevens læring. I skoleundervisningen arbejdes der med forskellige læreprocesser – herunder problemløsende arbejde med temaer og projekter.

Den enkelte elevs forudsætninger danner grundlag for resultatet af den individuelle læreproces, og fører dermed til individuel indsigt hvilket betyder, at der fokuseres på:

- Underviserens og vejlederens samarbejde med eleven, som styrker elevens viden og erkendelse om egen læringsstil, og dennes betydning for tilegnelsen af ny viden.
- Tilrettelæggelse af et læringsmiljø som fremmer elevens refleksive læring.
- Eleven opnår viden og erkendelse af, at følelsesmæssige og sociale relationer påvirker intellektuelle processer og omvendt.
- Eleven udvikler indsigt og erkendelse i, at læring opnås ved at være aktiv part i læreprocessen.
- At den enkelte elev bliver udfordret, så eleven bliver så dygtig som muligt.

Gennem brug af **individuelle læreprocesser** tilstræbes, at eleven udvikler kompetencer til at lære og til selvstændige initiativer. Der lægges op til:

- at eleven kontinuerligt sætter personlige og faglige mål
- at eleven formulerer forskellige former for problemstillinger
- at eleven udvikler sin evne til kritisk vurdering, og

¹² [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

- at eleven arbejder på holdningstilkendegivelse.

De individuelle læreprocesser rummer også skriftlige opgaver, og skriftlighed kan indgå i alle fag.

Gennem **gruppeprocesser** lægges vægt på at eleven:

- udviser initiativ og kreativitet
- udvikler samarbejdsevne og metoder for konfliktløsning
- udviser ansvar og medansvar for gruppearbejdet, og
- er aktiv i målrettede løsninger af konkrete opgaver.

I den **praksisnære undervisning** arbejdes med kortere eller længerevarende emner og projekter. Eleven øver færdigheder og metoder, samt får mulighed for at reflektere over de anvendte faglige metoder.

4.2 Differentiering

Differentieret undervisning er undervisning, hvor undervisning fx planlægges ud fra at opgaverne kan løses på flere niveauer eller med forskellige grader af hjælp.

Varieret og differentieret undervisning er fx:

- **Holdundervisning**, hvor holdet er samlet om oplæg fra undervisere eller elever, og undervisningen er baseret på dialog i hele klassen.
- **Gruppearbejde**, hvor eleven udvikler evner til at samarbejde, til at lytte, til at tage personligt ansvar, forholde sig rummeligt og respektfuldt til andre. Eleverne kan i gruppearbejdet opleve en indbyrdes afhængighed af hinanden og kan inspirere hinanden til idéskabelse. Dette med henblik på at øge mulighederne for gennemførsel.
- **Individuelt arbejde**, hvor eleven under vejledning selv arbejder med opgaver.

I undervisningen inddrages der mange forskellige metoder i de didaktiske tilgang bl.a.:

- **Feedback.** Gennem uddannelsen vil eleven få løbende feedback. Dette kan foregå via mundtlig lære-elev feedback. Skriftlig feedback på opgaver. Elev-elev feedback på fx fremlæggelser. Derudover vil eleven modtage feedback i form af del-karakterer og standpunktskarakterer i de uddannelsesspecifikke fag samt i grundfagene.
- **Kollaborativ undervisning.** Eleverne trænes i at samarbejde om opgaver, hvor de er indbyrdes afhængige af hinanden, og kan inspirere hinanden til idéskabelse, fordybelse, samarbejde og gennemførsel af uddannelse.
- **Helhedsorienterede temaer.** Undervisningen tilrettelægges, så der er mulighed for at arbejde helhedsorienteret, i forhold til teoretisk viden og praktiske kompetencer.
- **Praksisnær undervisning.** Praksisnær undervisning refererer til en tilgang, hvor teoretisk viden og praktisk erfaring går hånd i hånd. Det handler om at gøre undervisningen mere virkelighedsnær og relevant for eleverne. I stedet for kun at lære teori fra bøger, opfordres eleverne til at omsætte deres viden til praktisk handling. Dette kan omfatte alt fra eksperimenter i naturfag til at arbejde med sygepleje og kommunikation.
- **Simulation.** Simulationsbaseret undervisning giver eleverne mulighed for at integrere kognitiv læring med praktiske øvelser uden at involvere borgere og

patienter. Simulation kan ikke blot bruges til at undervise i kliniske færdigheder, men også i teamwork og kommunikation. Simulationsbaseret undervisning opbygges efter principperne; briefing, handling og de-briefing (simulationsskema, se bilag).

- **Projektarbejde.** Projektarbejde som undervisningsform kendetegnes blandt andet af disse elementer: Eleverne arbejder aktivt - individuelt eller i grupper - på at undersøge, bearbejde og løse et afgrænset problem. Dette problem skal eleverne i vidt omfang selv formulere, definere og afgrænse, analysere, diskutere, konkludere og perspektivere. Problemfeltets art og projektarbejdets omfang varierer i løbet af uddannelsen og ligger inden for uddannelsen mål og rammer.

4.3 Temaer i skoleperioderne

I det nedenstående gennemgås de enkelte skoleperioder og de tilhørende temaer, der er knyttet til disse skoleperioder.

4.3.1 Skoleperiode 1: Mødet med borgeren i "Det nære sundhedsvæsen"

Denne skoleperiode fokuserer på grundlæggende viden om pleje, omsorg, kommunikation og samarbejde med den ældre borger. Der arbejdes desuden med social- og sundhedsassistentens fagidentitet. Varighed: 3 uger.

Tema 1: Introduktion til uddannelse og tematisering

Tema 2: Social- og sundhedsassistentens ansvars og kompetenceområder

Tema 3: Den ældre borger

Tema 4: Kommunikation

Tema 5: Omsorg og pleje

4.3.2 Skoleperiode 2 og 3: Borgerne i primær sundhedstjeneste

Denne skoleperiode fokuserer på grundlæggende viden om sygeplejeteori, hverdagsrehabilitering og farmakologi. Desuden arbejdes der med social- og sundhedsassistentens ansvars- og kompetenceområder. På skoleperiode 3 tilgår meriteleverne. Varighed: 2 + 9 uger.

Tema 1: Introduktion til uddannelse og tematisering

Tema 2: Sygeplejeteori

Tema 3: Hverdagsrehabilitering

Tema 4: Farmakologi og medicin håndtering

Tema 5: Ansvars- og kompetenceområder

4.3.3 Skoleperiode 4: Mødet med borgeren/patienten med psykisk lidelse

Denne skoleperiode fokuserer på grundlæggende viden om farmakologi, psykiske lidelser, sundhedsfremme samt sygdomsforebyggende indsats. Desuden arbejdes der med projektarbejdsformen. Varighed: 13 uger.

Tema 1: Psykiatrisk sygepleje

Tema 2: Lægemiddellære og medicin håndtering

Tema 3: Sundhedsfremme

Tema 4: Projektarbejdet - light udgave

Projektarbejdsmetoden med fokus på problembaggrund, problemformulering og begrebsafklaring, alle elementerne skal indeholdes i projektet. Eleverne vælger selv deres problem stilling, men den skal kunne løses inden for SSA's ansvars- og kompetenceområde. Formidlingen af projektet foregår via feedback fra underviser og responsgruppe.

4.4.4 Skoleperiode 5: Sammenhæng i borger-patientforløb

I denne skoleperiode fokuseres der på den syge borger og patient i det tværsektorielle patientforløb, samt helhedsorienteret sygepleje. Desuden arbejdes der videre med social- og sundhedsassistentens ansvars- og kompetenceområder samt projektarbejdsformen. Varighed: 11 uger.

Tema 1: Ansvars- og kompetenceområder for social- og sundhedsassistenten

Tema 2: Den syge borger og patient

Tema 3: Helhedsorienteret sygepleje

Tema 4: Det tværsektorielle og tværprofessionelle patient/borgerforløb

Tema 5: Projektarbejdet - medium udgave

Projektarbejdsmetoden med fokus på dataaflæsning, handlingsløsningsforslag og konklusion, alle elementerne skal indeholdes i projektet. Eleverne vælger selv deres problem stilling, men den skal kunne løses inden for SSA's ansvars- og kompetenceområde. Formidlingen af projektet foregår via feedback fra underviser og responsgruppe.

4.3.5 Skoleperiode 6: Den kompetente social- og sundhedsassistent

I denne skoleperiode udarbejder eleven afsluttende projekt. Herefter afholdes prøve i social- og sundhedsassistentens kompetencemål. Der arbejdes med de afsluttende kompetencemål for social – og sundhedsassistent uddannelsen. Varighed: 3 uger.

Bilagssamling

Bilag 1: Mål - Mødet med borgeren og patienten

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidrager til følgende kompetencemål: 1, 6, 7, 13

Varighed: 5 uger

1. Eleven kan anvende viden om rådgivning, vejledning og instruktion til selvstændigt at etablere relationer og skabe samarbejde med borgeren/patienten om forløbet.
2. Eleven kan anvende viden om forskellige former for målrettet kommunikation til at etablere, fastholde og afslutte en professionel relation i mødet med borgeren/patienten og de pårørende.
3. Eleven kan anvende viden om forskellige kulturer og sundhedsopfattelser til at møde borgeren/patienten og de pårørende med respekt for værdighed og integritet.
4. Eleven kan anvende viden om forskellige livsformer, livsfaser og livshistorier til at varetage en helhedsorienteret indsats i mødet med borgeren/patienten.
5. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogisk teori og metode til at tilrettelægge aktiviteter, der understøtter borgerens/patientens ressourcer samt fremmer rehabiliteringsprocesser og borgerens sundhed.
6. Eleven kan anvende viden om kommunikation og betydning af ligeværdige relationer til at reflektere over etiske dilemmaer og handle empatisk i mødet med borgeren/patienten og de pårørende.
7. Eleven kan anvende viden om mestringsstrategier og motivationsfaktorer til at understøtte borgerens/ patientens mestring af egen sygdom og rehabiliteringsproces.
8. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogisk teori og metode til i et tværfagligt samarbejde at planlægge og gennemføre information, instruktion og vejledning af borgere/patienter og pårørende.
9. Eleven kan anvende viden om fysiske og psykiske funktionsnedsættelser til selvstændigt at tage medansvar for konflikthåndtering, forebyggelse af konflikter og magtanvendelse, samt til at håndtere seksuel opmærksomhed, herunder uønsket seksuel opmærksomhed, i mødet med borgeren/patienten.

Bilag 2: Mål - Det sammenhængende borger- og patientforløb

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidraget til følgende kompetencemål: 1, 7, 8, 9

Varighed: 3 uger

1. Eleven kan anvende viden om Serviceloven, Sundhedsloven og Psykiatriloven til i det tværsektorielle og tværprofessionelle samarbejde at arbejde under hensyn til borgerens/patientens rettigheder, sikkerhed og ligebehandling, herunder grundlovens bestemmelser om individets selvbestemmelsesret og boligens ukrænkelighed.
2. Eleven kan anvende viden om Autorisationsloven og Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp til at kunne reflektere over og varetage social- og sundhedsassistentens opgaver, herunder delegerede opgaver, i det tværprofessionelle samarbejde omkring det sammenhængende borger-/patientforløb.
3. Eleven kan anvende viden om mundtlig og skriftlig kommunikation til selvstændigt at varetage dokumentation samt kunne udveksle data i det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde.
4. Eleven kan anvende viden om kommunikation, relations dannelse og vejledningsmetoder til selvstændigt at kunne informere, vejlede og instruere kolleger.
5. Eleven kan anvende viden om Arbejdsmiljøloven og arbejdspladsens organisering og rettigheder som fag- og myndighedsperson til at tage initiativ til at udvikle den fysiske og psykiske trivsel, herunder varetagelse og koordinering af arbejdsopgaver.
6. Eleven kan anvende viden om betydningen af kulturforståelser, værdier og samarbejdsformer til at etablere og varetage tværsektorielle og tværprofessionelle samarbejder.
7. Eleven kan anvende viden om social- og sundhedsassistentens kompetenceområde og arbejdspladsens organisering til at koordinere egne og andres arbejdsopgaver i det sammenhængende borger-/patientforløb, herunder teamledelse og koordinatorfunktion.
8. Eleven kan anvende viden om almen praksis' tilbuds-, ansvars- og funktionsområde til at samarbejde om koordinering af det sammenhængende borger-/patientforløb.

Bilag 3: Mål - Det sammenhængende borger- og patientforløb (ekspert)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Ekspert niveau

Bidraget til følgende kompetencemål: 1, 7, 8, 9

Varighed: 3 uger

1. Eleven kan finde og anvende viden om Serviceloven, Sundhedsloven og Psykiatriloven til i det tværsektorielle og tværprofessionelle samarbejde at arbejde under hensyn til borgerens/patientens rettigheder, sikkerhed og ligebehandling, herunder grundlovens bestemmelser om individets selvbestemmelsesret og boligens ukrænkelighed.
2. Eleven kan anvende viden om Autorisationsloven og Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp til at kunne identificere og varetage social- og sundhedsassistentens opgaver, herunder delegerede opgaver, i det tværprofessionelle samarbejde omkring det sammenhængende borger-/patientforløb.
3. Eleven kan anvende viden om mundtlig og skriftlig kommunikation til selvstændigt at sammenholde og varetage dokumentation samt kunne finde og udveksle data i det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde.
4. Eleven kan finde og anvende viden om kommunikation, relationsdannelse og vejledningsmetoder til selvstændigt at kunne informere, vejlede og instruere kolleger.
5. Eleven kan anvende viden om Arbejdsmiljøloven og arbejdspladsens organisering og rettigheder som fag- og myndighedsperson til at begrunde og tage initiativ til at udvikle den fysiske og psykiske trivsel, herunder varetagelse og koordinering af arbejdsopgaver.
6. Eleven kan anvende viden om betydningen af kulturforståelser, værdier og samarbejdsformer til at etablere, begrunde og varetage tværsektorielle og tværprofessionelle samarbejder.
7. Eleven kan anvende viden om social- og sundhedsassistentens kompetenceområde og arbejdspladsens organisering til at begrunde og koordinere egne og andres arbejdsopgaver i det sammenhængende borger-/patientforløb, herunder teamledelse og koordinatorfunktion.
8. Eleven kan finde og anvende viden om almen praksis' tilbuds-, ansvars- og funktionsområde til at samarbejde om koordinering af det sammenhængende borger-/patientforløb.

Bilag 4: Mål - Kvalitet og udvikling (avanceret)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidrag til følgende kompetencemål: 3, 4, 12

Varighed: 3 uger

1. Eleven kan anvende viden om overordnede sammenhænge mellem social- og sundhedspolitik, menneskeretlige principper, nationale kvalitetsmål, lokale målsætninger og serviceniveauer i kommuner og regioner, til at prioritere egne arbejdsopgaver ud fra de visiterede ydelser.
2. Eleven kan anvende viden om nationale mål for kvalitetssikring til at reflektere over social- og sundhedsassistentens pligter og rettigheder som autoriseret sundhedsperson.
3. Eleven kan anvende viden om nationale kliniske retningslinjer og lokale instrukser til med udgangspunkt i borgerens/patientens og pårørendes behov og mål for sygeplejen at medvirke til at sikre kvalitet og ikke-diskrimination i de sundhedsfaglige ydelser.
4. Eleven kan anvende viden om forvaltningslovens regler for tavshedspligt, varetagelse af personfølsomme data, omsorgspligt, privatlivsbeskyttelse og dokumentation til at reflektere over social- og sundhedsassistentens pligter og rettigheder som autoriseret sundhedsperson.
5. Eleven kan anvende viden om forskellige værktøjer og metoder til kvalitetssikring og selvstændigt medvirke til at udvikle og sikre patientsikkerhed i det tværsektorielle og tværprofessionelle samarbejde.
6. Eleven kan anvende viden om evalueringsmetoder til at inddrage borgeren/patienten og pårørende i gennemførelse og implementering af initiativer og dermed medvirke til støttet beslutningstagen øget oplevet og sundhedsfaglig kvalitet.
7. Eleven kan med afsæt i viden baseret på erfaring og evidens anvende digitale redskaber til informationssøgning, databehandling, dokumentation og kommunikation til at sikre kvalitet og kontinuitet i de sundhedsfaglige ydelser.
8. Eleven kan anvende viden om velfærdsteknologi og innovative processer til at medvirke til implementering af nye teknologiske løsninger og arbejdsgange i den sundhedsfaglige praksis, herunder medvirke i anvendelse af telemedicin.
9. Eleven kan anvende viden om fysisk og psykisk arbejdsmiljø til at medvirke til kvalitetsudvikling af arbejdsmiljøet, herunder stresshåndtering, voldsforebyggelse og sikkerhed på arbejdspladsen.

Bilag 5: Mål - Somatisk sygdom og sygepleje (avanceret)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidraget til følgende kompetencemål: 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 14

Varighed: 7½ uger

1. Eleven kan anvende viden om sygeplejefaglig teori og metode til at vurdere borgerens/patientens ressourcer, behov og sundhedstilstand samt til at handle på kompleksiteten af de grundlæggende behov, herunder inddrage relevante samarbejdspartnere.
2. Eleven kan anvende viden om kroppens anatomi og fysiologi samt sammenhænge mellem organ-systemerne til at forklare og forstå de enkelte organer og organsystemers betydning ved udførelse af sygeplejefaglige handlinger.
3. Eleven kan anvende viden om principperne for sygeplejeprocessen til målrettet at prioritere, tilrettelægge, udføre og evaluere klinisk sygepleje med udgangspunkt i borgerens/patientens ressourcer samt fysiske, psykiske og sociale behov.
4. Eleven kan anvende viden om de hyppigst forekommende sygdomme til at forklare årsager, symptomer og behandlingsformer til selvstændigt at varetage sygepleje ud fra identificerede behov.
5. Eleven kan anvende viden om somatisk sygdom til at observere ændringer i borgerens/patientens sundhedstilstand, fx ændringer der skyldes dehydrering, under- og fejlernæring, anæmi, ødemer, respiratoriske problemer, obstipation, diarré, feber, konfusion, fejlmedicinering og immobilitet, og handle hensigtsmæssigt herpå.
6. Eleven kan anvende viden om somatisk sygdomslære, herunder multisygdomme og akutte sygdomme til at kunne indgå i komplekse sygepleje- og behandlingsforløb i det tværprofessionelle samarbejde.
7. Eleven kan anvende viden om palliative indsatser og terminale forløb samt reflektere over kommunikation og relations dannelse i forhold til at varetage sygepleje og professionel omsorg for borgeren/patienten og pårørende i sorg- og kriseforløb.
8. Eleven kan anvende viden om principper for hygiejne til at arbejde med særlige regimer i forbindelse med infektionssygdomme og institutionsinfektioner samt til at vejlede borgeren/patienten, pårørende og kolleger i at overholde hygiejniske principper for at afbryde smitteveje.
9. Eleven kan anvende viden om sterile rutiner, teknikker og rene procedurer til at afbryde smitteveje og håndtere sygeplejeopgaver i forbindelse med fx sår, sonder og katetre.
10. Eleven kan anvende viden om præ-, per- og postoperativ fase til at forberede patienten til operation og kunne observere og pleje patienten i den postoperative fase.
11. Eleven kan anvende viden om velfærdsteknologi i sygeplejen til at medvirke ved implementering af nye teknologiske løsninger i forhold til borgeren/patienten og pårørende, herunder telemedicinske løsninger.

Bilag 6: Mål - Somatisk sygdom og sygepleje (ekspert)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Ekspert niveau

Bidrager til følgende kompetencemål: 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 14

Varighed: 7½ uger

1. Eleven kan anvende viden om sygeplejefaglig teori og metode til at vurdere borgerens/patientens ressourcer, behov og sundhedstilstand samt til at handle på kompleksiteten af de grundlæggende behov, herunder identificere og inddrage relevante samarbejdspartnere.
2. Eleven kan finde og anvende viden om kroppens anatomi og fysiologi samt sammenhænge mellem organsystemerne til at forklare og forstå de enkelte organer og organsystemers betydning ved udførelse af sygeplejefaglige handlinger.
3. Eleven kan finde og anvende viden om principperne for sygeplejeprocessen til målrettet at prioritere, tilrettelægge, udføre og evaluere klinisk sygepleje med udgangspunkt i borgerens/patientens ressourcer samt fysiske, psykiske og sociale behov.
4. Eleven kan anvende viden om de hyppigst forekommende sygdomme til at forklare og vurdere årsager, symptomer og behandlingsformer til selvstændigt at begrunde og varetage sygepleje ud fra identificerede behov.
5. Eleven kan anvende viden om somatisk sygdom til at identificere og observere ændringer i borgerens/patientens sundhedstilstand, fx ændringer der skyldes dehydrering, under- og fejlernæring, anæmi, ødemer, respiratoriske problemer, obstipation, diarré, feber, konfusion, fejlmedicinering og immobilitet, og handle hensigtsmæssigt herpå.
6. Eleven kan anvende viden om somatisk sygdomslære, herunder multisygdomme og akutte sygdomme til at kunne begrunde og indgå i komplekse sygepleje- og behandlingsforløb i det tværprofessionelle samarbejde.
7. Eleven kan anvende viden om palliativ indsats og terminale forløb samt reflektere over kommunikation og relations dannelse i forhold til at varetage sygepleje og professionel omsorg for borgeren/patienten og pårørende i sorg- og kriseforløb.
8. Eleven kan finde og anvende viden om principper for hygiejne til at begrunde og arbejde med særlige regimer i forbindelse med infektionssygdomme og institutionsinfektioner samt til at vejlede borgeren/patienten, pårørende og kolleger i at overholde hygiejniske principper for at afbryde smitteveje.
9. Eleven kan finde og anvende viden om sterile rutiner, teknikker og rene procedurer til at afbryde smitteveje og håndtere sygeplejeopgaver i forbindelse med fx sår, sonder og katetre.
10. Eleven kan anvende viden om præ-, per- og postoperativ fase til at forberede patienten til operation og kunne observere, vurdere og pleje patienten i den postoperative fase.
11. Eleven kan finde og anvende viden om velfærdsteknologi i sygeplejen til at medvirke ved implementering af nye teknologiske løsninger i forhold til borgeren/patienten og pårørende, herunder telemedicinske løsninger.

Bilag 7: Mål - Psykisk sygdom og sygepleje (avanceret)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidrager til følgende kompetencemål: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 14

Varighed: 6½ uger

1. Eleven kan ud fra en personcentreret tilgang til borgeren/patienten med psykisk lidelse selvstændigt planlægge, varetage og reflektere over psykiatrisk sygepleje ud fra viden om de hyppigst forekomne psykiske sygdomme, symptomer og psykisk funktionsnedsættelse og demens.
2. Eleven kan selvstændigt etablere, fastholde og afslutte professionelle relationer med borgere/patienter med psykisk lidelse, samt deres pårørende og samarbejdspartnere med udgangspunkt i viden om relationer, interaktioner og kommunikation.
3. Eleven kan selvstændigt observere, tilrettelægge, udføre og evaluere psykiatrisk sygepleje med udgangspunkt i borgerens/patientens ressourcer og behov ved at anvende viden om sygeplejefaglig teori, kognitive tilgange, terapeutiske metoder og vurderings redskaber.
4. Eleven kan planlægge og understøtte recovery-forløb i samarbejde med borgeren/patienten med psykisk lidelse ud fra viden om psykoedukation, mestringsstrategier og rehabiliteringsindsatser.
5. Eleven kan indgå i tværprofessionelt samarbejde om tilrettelæggelse af helhedsorienterede og tværfaglige pleje- og behandlingsforløb ved at kombinere viden om komplekse sygepleje-forløb, komorbiditet og misbrugsproblematikker.
6. Eleven kan inddrage borgeren/patienten med psykisk lidelse i at udvikle nye handlemuligheder med sigte på et værdigt og meningsfuldt hverdagsliv ved at kombinere viden om socialpsykologi og behandlingsmetoder fx reminiscens, sansestimuli og fysisk aktivitet.
7. Eleven kan anvende og kombinere viden om almen- og neuropædagogik og omgivelsernes betydning i mødet med borgeren/patienten, samt forebygge borgerens/patientens mistrivsel, udadreagerende adfærd og brug af tvang og magtanvendelse, herunder fremme egen sikkerhed og bidrage til at skabe et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø

Bilag 8: Mål - Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering (avanceret)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidrager til følgende kompetencemål: 5, 6, 7, 13

Varighed: 6 uger

1. Eleven kan anvende viden om sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering, samt reflektere over betydningen af kommunikation og relationsdannelse i varetagelsen af social- og sundhedsassistentens opgaver i den tværprofessionelle og tværsektorielle indsats med udgangspunkt i borgerens/patientens ønsker og behov.
2. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogik og livsstilsfaktorer til i et involverende samarbejde med borgeren/patienten og pårørende at arbejde motiverende i forhold til borgerens/patientens formulering af forventninger og mål for hverdagslivet.
3. Eleven kan anvende viden om rehabilitering i hverdagslivet til at indgå i et involverende samarbejde med borgeren/patienten og dennes netværk, herunder understøtte sammenhæng i borgerens/patientens hverdagsliv.
4. Eleven kan anvende viden om kliniske vurderinger og screeningsværktøjer til at foretage relevante faglige vurderinger i den tværfaglige forebyggende indsats i forhold til den enkelte borgers/patienters sundhedstilstand.
5. Eleven kan anvende viden om profylaksebegrebets betydning for sundhedstilstand og livskvalitet til at samarbejde med borgeren/patienten om behovet for fysisk aktivitet og hensigtsmæssig ernæring.
6. Eleven kan anvende viden om funktionsevne og funktionsevnescreening til at udvælge, tilrettelægge og gennemføre aktiviteter, der understøtter borgerens/patientens mestring og livskvalitet.
7. Eleven kan anvende viden om trænings- og handleplaner til at indgå i et tværfagligt samarbejde, der understøtter den samlede rehabiliteringsproces af borgeren/patienten.
8. Eleven kan anvende viden om analyse, planlægning, udførelse og evaluering af sociale, fysiske, kulturelle og kreative aktiviteter for enkeltpersoner og grupper til at understøtte et meningsfuldt hverdagsliv for borgeren/patienten ud fra en rehabiliterende tilgang.
9. Eleven kan anvende viden om kommunale tilbud, frivillige organisationer og netværksgrupper til at udvælge og gennemføre meningsfulde aktiviteter i samarbejde med borgeren/patienten.
10. Eleven kan anvende viden om funktionsevne, forflytning, lejrning, mobilisering samt hjælpemidler og velfærdsteknologi til at tilrettelægge pleje- og omsorgsopgaver med fokus på borgerens/patientens mestringsevne.

Bilag 9: Mål - Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering (ekspert)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Ekspert niveau

Bidraget til følgende kompetencemål: 5, 6, 7, 13

Varighed: 6 uger

1. Eleven kan anvende viden om sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering, samt reflektere over betydningen af kommunikation og relationsdannelse i begrundelsen og varetagelsen af social- og sundhedsassistentens opgaver i den tværprofessionelle og tværsektorielle indsats med udgangspunkt i borgerens/patientens ønsker og behov.
2. Eleven kan finde og anvende viden om sundhedspædagogik og livsstilsfaktorerne til i et involverende samarbejde med borgeren/patienten og pårørende at arbejde motiverende i forhold til borgerens/patientens formulering af forventninger og mål for hverdagslivet.
3. Eleven kan anvende viden om rehabilitering i hverdagslivet til at indgå i et involverende samarbejde med borgeren/patienten og dennes netværk, herunder identificere og understøtte sammenhæng i borgerens/patientens hverdagsliv.
4. Eleven kan anvende viden om kliniske vurderinger og screeningsværktøjer til at begrunde og foretage relevante faglige vurderinger i den tværfaglige forebyggende indsats i forhold til den enkelte borgers/patientens sundhedstilstand.
5. Eleven kan anvende viden om profylaksebegrebets betydning for sundhedstilstand og livskvalitet til at begrunde og samarbejde med borgeren/patienten om behovet for fysisk aktivitet og hensigtsmæssig ernæring.
6. Eleven kan anvende viden om funktionsevne og funktionsevnescreening til at udvælge, tilrettelægge, gennemføre og vurdere aktiviteter, der understøtter borgerens/patientens mestring og livskvalitet.
7. Eleven kan finde og anvende viden om trænings- og handleplaner til at indgå i et tværfagligt samarbejde, der understøtter den samlede rehabiliteringsproces af borgeren/patienten.
8. Eleven kan anvende viden om analyse, planlægning, udførelse og evaluering af sociale, fysiske, kulturelle og kreative aktiviteter for enkeltpersoner og grupper til at begrunde og understøtte et meningsfuldt hverdagsliv for borgeren/patienten ud fra en rehabiliterende tilgang.
9. Eleven kan finde og anvende viden om kommunale tilbud, frivillige organisationer og netværks-grupper til at udvælge og gennemføre meningsfulde aktiviteter i samarbejde med borgeren/patienten.
10. Eleven kan anvende viden om funktionsevne, forflytning, lejring, mobilisering samt hjælpemidler og velfærdsteknologi til at begrunde, vurdere og tilrettelægge pleje- og omsorgsopgaver med fokus på borgerens/patientens mestringsevne.

Bilag 10: Mål - Farmakologi og medicin håndtering (avanceret)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: Avanceret niveau

Bidrag til følgende kompetencemål: 1, 10, 11, 13

Varighed: 3 uger

1. Eleven kan anvende viden om lovgivning, instrukser, vejledninger og lokale procedurer til at forklare social- og sundhedsassistentens ansvar og kompetenceområde til selvstændigt at kunne varetage medicin håndtering i gældende praksis, herunder delegering, videredelegering, ledelsens ansvar og akkreditering.
2. Eleven kan anvende viden om kvalitetssikring og utilsigtede hændelser (UTH) til selvstændigt og i det tværfaglige samarbejde at kunne fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicin-håndtering i praksis, herunder dokumentere, indrapportere samt følge op på sundhedsfaglige tilsyn.
3. Eleven kan anvende viden om anatomi og fysiologi til at forklare lægemidlers farmakokinetik, herunder absorption, distribution og elimination og farmakodynamik.
4. Eleven kan anvende beregninger af medicin for at fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicin håndtering.
5. Eleven kan anvende viden om almen og speciel farmakologi, herunder psykofarmaka til at observere virkninger og bivirkninger samt forklare kontraindikationer, interaktioner og dispenseringsformer inden for de mest almindelige hovedgrupper, herunder hvilken betydning det har for observationen af borgere og patienter.
6. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogiske metoder, redskaber og praksisformer, herunder vejledning, motivation og selvadministration i samarbejdet med borgere, patienter og pårørende i primær og sekundær sektor, herunder samarbejde med almen praksis til at øge kvaliteten og patientsikkerheden ved medicin håndtering.
7. Eleven kan anvende viden om hygiejne og risikofaktorer ved medicin håndtering herunder arbejdsmiljøudvalgets opgave og arbejdsmiljøcertificering til at forebygge arbejdsskader i praksis.

Bilag 11: Mål - Generhvervelse af førstehjælp på erhvervsuddannelserne

Bedømmelse: bestået/ikke bestået

Bidrager til følgende kompetencemål: 2, 3, 4

Varighed: 0,2 uger

Generhvervelse af førstehjælp på erhvervsuddannelserne, svarende til Dansk Førstehjælpsråds uddannelsesplaner.

Bilag 12: Mål - Afsluttende kompetencemål for social- og sundhedsassistentuddannelsen

Kompetencemål for hovedforløbet fremgår af Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent (BEK nr. 149 af 08/02/2025)¹³.

Eleven opnår erhvervsfaglig kompetence gennem en kombination af viden, færdigheder og faglige vurderinger og etiske overvejelser, der sætter eleven i stand til at handle professionelt inden for det kompetenceområde, uddannelsen retter sig imod. Eleven opnår erhvervsfaglig kompetence gennem aktiv deltagelse i praktisk og teoretisk undervisning i de uddannelsesspecifikke fag, grundfag, valgfrie uddannelsesspecifikke fag og valgfag samt gennem udførelse af og refleksion over de daglige arbejdsopgaver på oplæringsstedet.

Eleven skal gennem uddannelsen udvikle erhvervsfaglige kompetencer med henblik på at varetage jobfunktioner inden for sundhedsvæsenet i et arbejdsliv, hvor forandring, omstilling, udvikling og forsat læring er et vilkår.

Social- og sundhedsassistent uddannelsen har følgende kompetencemål¹⁴:

- 1) Eleven kan i tværprofessionelt samarbejde selvstændigt udføre arbejdet som social- og sundhedsassistent i overensstemmelse med etiske principper, borgerens og patientens rettigheder, samt lovgivning på social- og sundhedsassistentens arbejdsområde som autoriseret sundhedsperson.
- 2) Eleven kan begrunde og selvstændigt tilrettelægge, udføre og evaluere sygepleje af borgere og patienters grundlæggende behov ud fra en metodisk og rehabiliterende tilgang.
- 3) Eleven kan indgå i komplekse behandlingsforløb i borgerens eget hjem og varetage palliativ pleje af borgere og patienter.
- 4) Eleven kan anvende sygeplejefaglig vurdering til at handle på forandringer i borgerens og patientens fysiske og psykiske symptomer samt anvende værktøjer til tidlig opsporing af forandringer hos borgeren og patienten.
- 5) Eleven kan selvstændigt igangsætte forebyggende, sundhedsfremmende og rehabiliterende tiltag til borgere og patienter ud fra de hyppigst forekommende fysiske og psykiske sygdomme og funktionsnedsættelser.

¹³ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

¹⁴ [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent](#)

- 6) Eleven kan etablere, udvikle og afslutte en professionel relation og skabe et involverende samarbejde med borgere, patienter og pårørende, samt vejlede og motivere gennem målrettet kommunikation.
- 7) Eleven kan i et tværprofessionelt samarbejde selvstændigt tilrettelægge, gennemføre og evaluere sociale, kulturelle, fysiske og kreative rehabiliterende aktiviteter for borgere, patienter og grupper, samt reflektere over og sikre empati i arbejdet med borgere og patienter med funktionsnedsættelse.
- 8) Eleven kan selvstændigt indgå i tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde om koordinering af et sammenhængende patient- og borgerforløb og anvende kommunikation til at forebygge vold og konflikter.
- 9) Eleven kan koordinere og indgå i ledelse af teamsamarbejde og organisering af arbejdet omkring sygepleje samt patient- og borgerforløb.
- 10) Eleven kan selvstændigt varetage medicindispensering og medicinadministration i henhold til lovgivning og arbejdspladsens kliniske retningslinjer og procedurer.
- 11) Eleven kan selvstændigt dokumentere den udførte sygepleje i digitale dokumentationssystemer og videregive faglige informationer skriftligt og mundtligt til tværprofessionelle samarbejdspartnere i overensstemmelse med regler om videregivelse af oplysninger, tavshedspligt og GDPR.
- 12) Eleven kan selvstændigt anvende relevant velfærdsteknologi og digitale hjælpemidler i arbejdet hos borger og patient, samt vise initiativ ved implementering af ny teknologi.
- 13) Eleven kan selvstændigt anvende hygiejniske retningslinjer for afbrydelse af smitteveje, herunder rene rutiner, sterilteknikker, isolation samt kan vejlede borgere, patienter, pårørende, kolleger og frivillige herom.
- 14) Eleven kan ud fra borgerens og patientens ressourcer selvstændigt tilrettelægge eget og andres arbejde ud fra ergonomiske principper, brug af hjælpemidler og arbejdspladsens regler om arbejdsmiljø og sikkerhed, samt vise initiativ til at skabe et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø.
- 15) Eleven kan selvstændigt planlægge, igangsætte, evaluere og kvalitetssikre arbejdsopgaver og arbejdsprocesser ud fra kvalitetsstandarder, serviceniveau, procedurer og patientsikkerhed.

Bilag 13: Mål - Dansk (C-niveau)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: C-niveau

Varighed: 2 uger

Kommunikation:

1. Eleven kan kommunikere reflekteret og nuanceret i komplekse almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.
2. Eleven kan diskutere, argumentere og kommunikere hensigtsmæssigt i samarbejde og samvær med andre.
3. Eleven kan reflektere over samspillet mellem formål og forskellige former for kommunikation samt egen rolle og ansvar i kommunikationssituationen.
4. Eleven kan vælge og anvende it og multimodale medier hensigtsmæssigt, reflekteret og kritisk til kommunikation, informationssøgning og formidling.
5. Eleven kan skelne mellem, reflektere over, vurdere og indgå i kritisk dialog om virksomheders interne og eksterne kommunikation.
6. Eleven kan forklare og reflektere over sproglige normer i diverse kontekster indenfor erhverv, uddannelse, samfund og danskfaget.

Læsning:

1. Eleven kan læse, forstå og diskutere teksters betydning i almene og erhvervsmæssige sammenhænge og anvende relevante læsestrategier i forhold til læseformål, teksttype og kontekst.
2. Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning med relevans for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.
3. Eleven kan ud fra læseformål, kontekst og kendskab til teksttyper forberede og gennemføre læsning af relevans for erhverv, uddannelse og samfund og efterfølgende indgå i kritisk dialog om denne læsning.

Fortolkning:

1. Eleven kan forholde sig til kultur, sprog, historie, erhverv og uddannelse gennem analyse og diskussion af tekster.
2. Eleven kan vælge og analysere diverse tekster, som er relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag og anvende relevante analysemodeller.
3. Eleven kan tolke og/eller uddrage relevant betydning af tekster, relateret til erhverv, historie, uddannelse, samfund og dagligdag, på grundlag af analyse og diskutere og vurdere tolkningen.
4. Eleven kan metodisk reflektere over og vurdere tekster relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag på grundlag af analyse og indgå i kritisk dialog om sin vurdering.
5. Eleven kan perspektivere tekster relateret til erhverv, historie, uddannelse, samfund og dagligdag på grundlag af analyse.

Fremstilling:

1. Eleven kan anvende relevante skrivestrategier og udtrykke sig forståeligt, varieret og nuanceret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

2. Eleven kan planlægge, forberede og fremstille formelt korrekte, varierede og nuancerede skriftlige og mundtlige tekster ved brug af teksttyper, der er relevante i forhold til emner og kontekster inden for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.
3. Eleven kan sammenligne og gå i kritisk dialog med folk fra uddannelse og erhverv om egne og andres skriftlige produkter, herunder om skriveformål, målgruppe, genre og sproglig stil og grammatisk forståelse.
4. Eleven kan vælge, anvende og begrunde hensigtsmæssige repræsentationsformer med relevans for erhverv, uddannelse og samfund

De prioriterede mål for faget - dansk

Kommunikation:

Mål 3: Eleven kan reflektere over samspillet mellem formål og forskellige former for kommunikation samt egen rolle og ansvar i kommunikationssituationen.

Mål 6: Eleven kan forklare og reflektere over sproglige normer i diverse kontekster inden for erhverv, uddannelse, samfund og danskfaget.

Læsning:

Mål 1: Eleven kan læse, forstå og diskutere teksters betydning i almene og erhvervsmæssige sammenhænge og anvende relevante læsestrategier i forhold til læseformål, teksttype og kontekst.

Mål 3: Eleven kan ud fra læseformål, kontekst og kendskab til teksttyper forberede og gennemføre læsning af relevans for erhverv, uddannelse og samfund og efterfølgende indgå i kritisk dialog om denne læsning.

Fortolkning:

Mål 2: Eleven kan vælge og analysere diverse tekster, som er relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag og anvende relevante analysemodeller.

Mål 3: Eleven kan tolke og/eller uddrage relevant betydning af tekster, relateret til erhverv, historie, uddannelse, samfund og dagligdag, på grundlag af analyse og diskutere og vurdere tolkningen.

Mål 4: Eleven kan metodisk reflektere over og vurdere tekster relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag på grundlag af analyse og indgå i kritisk dialog om sin vurdering.

Mål 5: Eleven kan perspektivere tekster relateret til erhverv, historie, uddannelse, samfund og dagligdag på grundlag af analyse.

Fremstilling:

Mål 3: Eleven kan sammenligne og gå i kritisk dialog med folk fra uddannelse og erhverv om egne og andres skriftlige produkter, herunder om skriveformål, målgruppe, genre og sproglig stil og grammatisk forståelse.

Mål 4: Eleven kan vælge, anvende og begrunde hensigtsmæssige repræsentationsformer med relevans for erhverv, uddannelse og samfund.

Mindre vægtede mål er:

Kommunikation:

Mål 1: Eleven kan kommunikere reflekteret og nuanceret i komplekse almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.

Mål 2: Eleven kan diskutere, argumentere og kommunikere hensigtsmæssigt i samarbejde og samvær med andre.

Mål 4: Eleven kan vælge og anvende it og multimodale medier hensigtsmæssigt, reflekteret og kritisk til kommunikation, informationssøgning og formidling.

Mål 5: Eleven kan skelne mellem, reflektere over, vurdere og indgå i kritisk dialog om virksomheders interne og eksterne kommunikation.

Læsning:

Mål 2: Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning med relevans for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.

Fortolkning:

Mål 1: Eleven kan forholde sig til kultur, sprog, historie, erhverv og uddannelse gennem analyse og diskussion af tekster.

Fremstilling:

Mål 1: Eleven kan anvende relevante skrivestrategier og udtrykke sig forståeligt, varieret og nuanceret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

Mål 2: Eleven kan planlægge, forberede og fremstille formelt korrekte, varierede og nuancerede skriftlige og mundtlige tekster ved brug af teksttyper, der er relevante i forhold til emner og kontekster inden for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.

Alle bedømmelseskriterier forefindes på skolens hjemmeside¹⁵.

¹⁵ : www.sosunyk.dk.

Bilag 14: Mål - Naturfag (C-niveau)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: C-niveau

Varighed: 4 uger

Undervisningens mål er, at eleven:

1. Sikkert kan vælge og anvende naturfaglige begreber og modeller til at forklare udvalgte natur- og erhvervsfaglige problemstillinger,
2. sikkert kan vælge og anvende matematik til at forklare naturvidenskabelige fænomener og problemstillinger,
3. kan forklare og vurdere samspillet mellem teori og eksperimentelt arbejde og opnå en selvstændig og undersøgende handle måde i forbindelse hermed
4. kan planlægge, gennemføre og vurdere eksperimentelt arbejde med anvendelse af laboratorieudstyr eller andet relevant udstyr,
5. kan begrunde og demonstrere sikkerhedsmæssigt korrekt arbejde med udstyr og kemikalier herunder vurdere sikkerhed og risikomomenter,
6. selvstændigt kan udvælge, anvende og vurdere relevante digitale værktøjer til f.eks. simulering, informationssøgning og -behandling, databehandling og præsentation,
7. med sikkerhed kan anvende den naturvidenskabelige arbejds metode, herunder beskrive forholdet mellem teori og praksis
8. kan reflektere over og diskutere naturfaglige og erhvervsfaglige problemstillinger, som de kommer til udtryk i medierne, herunder vurdere de naturfaglige elementer i fremstilling og argumentation, og
9. kan perspektivere resultater i forhold til erhvervsfaglige og/eller samfundsmæssige problemstillinger.

Indhold naturfag:

- Faglige beregninger. Der arbejdes eksempelvis med beregning af pH, opløsningers koncentration, herunder molaritet, masseprocent og volumenprocent (ændres til masse-volumen procent).
- Eksponentiel funktion. Der arbejdes med eksponentiel udvikling og logaritmisk skala til belysning af emner som mikroorganismers udbredelse, måling af lydstyrke i dB, stoffers halveringstid, pH-begrebet m.m.
- Blodet. Der arbejdes med blodets kolloidosmotiske tryk, intra- og extracellulære væsker samt osmose og diffusion.
- Kroppens syrebasebalance. Der arbejdes med kroppens reguleringsmekanismer, herunder kulsyrebikarbonat systemet.
- Energigivende næringsstoffer. Der arbejdes med stoffernes kemiske sammensætning, herunder med mættede og umættede fedtsyrer, mono- di- og polysakkarider samt protein som næringsstof og i form af plasmaprotein og enzymer (vi diskuterer om funktion af fedt også skal nævnes i form af lipoproteiner og kolesterol, hormoner).
- Bølger. Der arbejdes med lys og lyd med udgangspunkt i øjets og ørets opbygning og funktion og ændringer heri, herunder lysets brydning og støj. Der arbejdes med bølge modellen og elektromagnetiske bølger samt anvendelse af disse i sundhedssektoren.
- Cellebiologi. Proteinsyntese, mutationer og resistens.

- Nervesystemet. Der arbejdes med impulsledning i nervesystemet.
- Epidemier. Der arbejdes med epidemier og deres udbredelse samt disses betydning i sundhedsmæssig sammenhæng, herunder beskyttelse og forebyggelse.

Bilag 15: Mål - Engelsk (C-niveau)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: C-niveau

Varighed: 2 uger

Undervisningens mål er, at eleven kan:

Kommunikation:

1. Forstå indholdet af talt fremmedsprog om alsidige og specifikke emner,
2. forstå indholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om alsidige og specifikke emner,
3. udtrykke sig mundtligt med præcision i et sammenhængende sprog med alsidigt og kontekstuel ordforråd inden for varierede og specifikke emner,
4. redegøre mundtligt for og forklare indholdet af alsidige og kontekstuelle tekster og teksttyper,
5. redegøre for, forklare, uddybe og kommentere et forberedt stofområde,
6. tage initiativ til og deltage aktivt i samtaler og diskutere varierede og komplekse emner i et sprog afpasset til situation og samtalemønster,
7. udtrykke sig skriftligt med høj grad af præcision og i et sammenhængende sprog tilpasset alsidige og komplekse emner og kontekster,
8. anvende, bearbejde og kommentere og analysere viden og informationer skriftligt inden for alsidige og specifikke emner, tekster og situationer og
9. anvende multimodale medier til at kommunikere med sikkerhed og variation mundtligt og skriftligt.

Kommunikationsstrategier:

1. Selvstændigt vælge og anvende lytte- og læsestrategier hensigtsmæssigt i forhold til teksttype, situation og formål,
2. selvstændigt vælge hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer,
3. selvstændigt vælge skrivestrategier efter skriveformål, herunder anvende viden om skriveprocessens faser,
4. selvstændigt anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt til oversættelse, stavning, ordforråd, grammatik, stavekontrol, ordbogsopslag, kildesøgning og tekstproduktion og
5. selvstændigt anvende informationer og kilder kritisk.

Sprogbrug og sprogtilegnelse:

1. Anvende et præcist og varieret ordforråd inden for varierede relevante emner,
2. udtale fremmedsproget klart, tydeligt, flydende og præcist med et alsidigt ordforråd inden for varierede og komplekse emner og kontekster,
3. tale og skrive fremmedsproget så grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges med en høj grad af korrekt og varieret sprogbrug og

4. anvende og forklare væsentlige regler for opbygning af tekster med sans for struktur og sammenhæng inden for relevante genrer, tekster og medier i erhverv, uddannelse og samfund samt personlige og almene forhold.

Kultur- og samfundsforhold:

1. Opnå, anvende og redegøre for og reflektere over viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund samt i personlige og almene sammenhænge,
2. drage sammenligninger mellem egen kultur og andres kultur samt redegøre for og forklare disse forskelle og
3. selvstændigt anvende viden om erhverv, kultur og samfund i kontakten med mennesker, der bruger fremmedsproget som modersmål eller som internationalt kommunikationsmiddel og reflektere herover.

De væsentlige mål

Kommunikation:

Mål 1: Eleven kan forstå indholdet af talt fremmedsprog om alsidige og specifikke emner

Mål 2: Eleven kan forstå indholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om alsidige og specifikke emner

Mål 3: Eleven kan udtrykke sig mundtligt med præcision i et sammenhængende sprog med alsidigt og kontekstuel ordforråd inden for varierede og specifikke emner

Mål 4: Eleven kan redegøre mundtligt for og forklare indholdet af alsidige og kontekstuelle tekster og teksttyper

Mål 5: Eleven kan redegøre for, forklare, uddybe og kommentere et forberedt stofområde

Kommunikationsstrategier:

Mål 2: Eleven kan selvstændigt vælge hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer

Mål 5: Eleven kan selvstændigt anvende informationer og kilder kritisk

Sprogbrug Sprogtilegnelse:

Mål 1: Eleven kan anvende et præcist og varieret ordforråd inden for varierede relevante emner

Mål 2: Eleven kan udtale fremmedsproget klart, tydeligt, flydende og præcist med et alsidigt ordforråd inden for varierede og komplekse emner og kontekster

Mål 3: Eleven kan tale og skrive fremmedsproget så grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges med sans for korrekt og varieret sprogbrug

Kultur og samfundsforhold:

Mål 1: Eleven kan opnå, anvende og redegøre for og reflektere over viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund samt i personlige og almene sammenhænge

Mål 2: Eleven kan drage sammenligninger mellem egen kultur og andres kultur samt redegøre for og forklare disse forskelle

Bedømmelseskriterier forefindes på skolens hjemmeside¹⁶.

Det er elevens ansvar at medbringe følgende til eksamen:

- en disposition over elevens fremgangsmåde til eksamen.
- elevens synopsis og præsentationsmateriale, evt. kopi til censor og eksaminator
- den udtrukne opgave samt elevens materiale udarbejdet i forbindelse med besvarelsen af opgaven.
- noter til brug ved fremlæggelse af både dit selvvalgte emne og den udtrukne opgave

Bilag 16: Mål - Engelsk (D-niveau)

Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: D-niveau

Varighed: 2 uger

Kommunikation:

1. Forstå indholdet af talt fremmedsprog om alsidige emner,
2. Forstå indholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om alsidige emner,
3. Udtrykke sig mundtligt med præcision i et sammenhængende sprog med alsidigt ordforråd inden for varierede emner,
4. Redegøre mundtligt for indholdet af de væsentlige informationer i forskellige teksttyper,
5. Redegøre for, forklare og uddybe et forberedt stofområde,
6. Deltage aktivt i samtaler og diskutere alsidige emner,
7. Udtrykke sig skriftligt med præcision og i et sammenhængende sprog tilpasset alsidige emner og kontekster,
8. Anvende, bearbejde og kommentere viden og informationer skriftligt inden for alsidige emner, tekster og situationer og
9. Anvende multimodale medier, dvs. ord, billeder, film, animation og lyd til at kommunikere mundtligt med sikkerhed.

Kommunikationsstrategier:

1. Selvstændigt vælge og anvende lytte- og læsestrategier hensigtsmæssigt i forhold til teksttype, situation og formål,
2. selvstændigt vælge hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer,
3. selvstændigt vælge skrivestrategier efter skriveformål, herunder anvende viden om skriveprocessens faser,
4. selvstændigt anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt til oversættelse, stavning, ordforråd, grammatik, stavekontrol, ordbogsopslag, kildesøgning og tekstproduktion og
5. selvstændigt anvende informationer og kilder kritisk.

Sprogbrug Sprogtilegnelse:

1. Anvende et præcist og alsidigt ordforråd inden for relevante emner,
2. Udtale fremmedsproget klart, tydeligt og præcist med et alsidigt ordforråd inden for varierede emner og kontekster,

¹⁶ : www.sosunyk.dk

3. Tale og skrive fremmedsproget så grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges med en høj grad af korrekt sprogbrug og
4. Anvende væsentlige regler for opbygning af tekster med sans for struktur og sammenhæng inden for relevante genrer, tekster og medier i erhverv, uddannelse og samfund samt almene og personlige forhold.

Kultur- og samfundsforhold:

1. Opnå, anvende og redegøre for viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund og i personlige og almene sammenhænge,
2. Drage sammenligninger og redegøre for forskelle mellem egen kultur og andres kultur og
3. Anvende viden om erhverv, kultur og samfund i kontakten med mennesker, der bruger fremmedsproget som modersmål eller som internationalt kommunikationsmiddel.

De væsentlige mål

Kommunikation:

Mål 1: Eleven kan forstå indholdet af talt fremmedsprog om alsidige emner

Mål 2: Eleven kan forstå indholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om alsidige emner

Mål 3: Eleven kan udtrykke sig mundtligt med udtalt præcision i et sammenhængende sprog med alsidigt ordforråd inden for varierede emner

Mål 4: Eleven kan redegøre mundtligt for indholdet af de væsentlige informationer i forskellige teksttyper

Mål 5: Eleven kan redegøre for, forklare og uddybe et forberedt stofområde

Kommunikationsstrategier:

Mål 2: Eleven kan selvstændigt vælge hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer

Mål 5: Eleven kan selvstændigt anvende informationer og kilder selvstændigt og kritisk

Sprogbrug Sprogtilegnelse:

Mål 1: Eleven kan anvende et præcist og alsidigt ordforråd inden for relevante emner

Mål 2: Eleven kan udtale fremmedsproget klart, tydeligt og præcist med et alsidigt ordforråd inden for varierede emner og kontekster

Mål 3: Eleven kan tale og skrive fremmedsproget så grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges med sans for sprogbrug

Kultur og samfundsforhold:

Mål 1: Eleven kan opnå, anvende og redegøre for viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund og i personlige og almene sammenhænge

Mål 2: Eleven kan drage sammenligninger og redegøre for forskelle mellem egen kultur og andres kultur

Bedømmelseskriterier forefindes på skolens hjemmeside¹⁷.

¹⁷ www.sosunyk.dk

Bilag 17: Mål - engelsk (E-niveau)

Bedømmelse efter 7-trinsskalaen

Præstationsstandard: E-niveau

Varighed: 2 uger

Undervisningens mål er, at eleven kan:

Kommunikation:

1. Forstå hovedindholdet af talt fremmedsprog om udvalgte emner,
2. forstå hovedindholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om udvalgte emner,
3. udtrykke sig mundtligt med præcision i et sammenhængende sprog med afgrænset ordforråd inden for udvalgte afgrænsede emner,
4. redegøre mundtligt for indholdet af de væsentlige informationer i udvalgte teksttyper inden for erhverv,
5. redegøre for et forberedt stofområde,
6. deltage i samtaler og diskutere udvalgte emner,
7. udtrykke sig skriftligt med præcision og i et sammenhængende sprog tilpasset emner og kontekster,
8. anvende og bearbejde viden og informationer skriftligt inden for udvalgte emner, tekster og situationer og
9. anvende multimodale medier, dvs. ord, billeder, film, animation og lyd til at kommunikere mundtligt og skriftligt.

Kommunikationsstrategier:

1. Afprøve og anvende enkle lytte- og læsestrategier hensigtsmæssigt i forhold til teksttype, situation og formål,
2. afprøve hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymmer,
3. afprøve skrivestrategier efter skriveformål, herunder anvende viden om skriveprocessens faser,
4. opsøge og anvende fagets hjælpemidler, hensigtsmæssigt til oversættelse, stavning, ordforråd, grammatik, stavekontrol, ordbogsopslag, kildesøgning, tekstproduktion og
1. anvende informationer og kilder, selvstændigt og kritisk.

Sprogbrug Sprogtilegnelse:

1. Anvende et præcist og afgrænset ordforråd inden for udvalgte emner,
2. udtale fremmedsproget klart, tydeligt og præcist med et afgrænset og veldefineret ordforråd inden for udvalgte emner og i udvalgte situationer,
3. tale og skrive fremmedsproget, så centrale grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges og
4. anvende væsentlige og grundlæggende regler for opbygning af tekster med sans for struktur og sammenhæng inden for relevante genrer, tekster og medie i erhverv, uddannelse og samfund samt personlige og almene forhold.

Kultur- og samfundsforhold:

1. Opnå og anvende viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund og i personlige og almene sammenhænge,

2. drage sammenligninger og genkende forskelle mellem egen kultur og andres kultur og
3. anvende viden om erhverv, kultur og samfund i kontakten med mennesker, der bruger fremmedsproget som modersmål eller som internationalt kommunikationsmiddel.

De væsentlige mål

Kommunikation:

Mål 1: Eleven kan forstå hovedindholdet af talt fremmedsprog om udvalgte emner

Mål 2: Eleven kan forstå hovedindholdet af skrevne fremmedsproglige tekster om udvalgte emner

Mål 3: Eleven kan udtrykke sig mundtligt med præcision i et sammenhængende sprog med afgrænset ordforråd inden for udvalgte afgrænsede emner

Mål 4: Eleven kan redegøre mundtligt for indholdet af de væsentlige informationer i udvalgte teksttyper

Mål 5: Eleven kan redegøre for et forberedt stofområde.

Kommunikationsstrategier:

Mål 2: Eleven kan afprøve hensigtsmæssige kommunikationsstrategier, herunder bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer

Mål 5: Eleven kan afprøve og anvende informationer og kilder selvstændigt og kritisk

Sprogbrug Sprogtilegnelse:

Mål 1: Eleven kan anvende et præcist og afgrænset ordforråd inden for udvalgte emner

Mål 2: Eleven kan udtale fremmedsproget klart, tydeligt og præcist med et afgrænset og veldefineret ordforråd inden for udvalgte emner og i udvalgte situationer

Mål 3: Eleven kan tale og skrive fremmedsproget, så centrale grammatiske regler med betydning for hensigtsmæssig og effektiv kommunikation følges

Kultur og samfundsforhold:

Mål 1: Eleven kan opnå og anvende viden om adfærd, normer og værdier hos brugere af fremmedsproget i erhverv, samfund og i personlige og almene sammenhænge

Mål 2: Eleven kan drage sammenligninger og genkende forskelle mellem egen kultur og andres kultur

Bedømmelseskriterier forefindes på skolens hjemmeside¹⁸.

¹⁸ www.sosunyk.dk

